

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2022/23:10 för torsdagen den 17 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från konstitutionsutskottet.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:33

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:33 Ett effektivt bistånd
av Lotta Johnsson Fornarve (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 2 december 2022.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 18 november 2022

Utrikesdepartementet

Johan Forssell (M)

Enligt uppdrag

Catharina Cappelin

Tf. expeditionschef

Interpellation 2022/23:36

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:36 Prostitution som grund för utvisning från
Sverige

av Ola Möller (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade
arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 6 december 2022.
Stockholm den 18 november 2022
Justitiedepartementet
Maria Malmer Stenergard (M)
Enligt uppdrag
Jenny Kvarnholt
Expeditionschef

§ 3 Anmälan om faktapromemorior

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2022/23:FPM16 Rådets rekommendation om en samordnad ansats för resor till union under covid-19-pandemin *COM(2022) 680* till justitieutskottet

2022/23:FPM17 Rådets rekommendation om en samordnad ansats för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin *COM(2022) 681* till socialutskottet

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Konstitutionsutskottets betänkanden

2022/23:KU2 En ny beteckning för kommuner på regional nivå och vissa frågor om regionindelning (vilande grundlagsförslag)

2022/23:KU8 En ny riksbankslag (vilande grundlagsförslag m.m.)

2022/23:KU9 Ett teknikneutralt krav på underskrift av regeringsbeslut (vilande grundlagsförslag)

2022/23:KU13 Ökad insyn i ägandet av radio- och tv-företag

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2022/23:SfU5 Förvalsalternativet inom premiepensionen

2022/23:SfU6 Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd

Kulturutskottets betänkanden

2022/23:KrU2 En förstärkt spelreglering

2022/23:KrU4 Riksrevisionens rapport om statens krisstöd till idrott och kultur under coronapandemin

Finansutskottets betänkanden

2022/23:FiU7 Sveriges genomförande av Agenda 2030

2022/23:FiU8 Medgivande för Riksbanken att ingå avtal om lån till Internationella valutafonden

2022/23:FiU15 Samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism

§ 5 Svar på interpellation 2022/23:6 om anonyma donationer till partierna

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Märta Stenevi har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att skärpa lagstiftningen om partidonationer.

Den nuvarande lagen om insyn i finansiering av partier antogs år 2018 och baseras på förslag som lämnades av en parlamentariskt sammansatt kommitté. Lagen syftar till att skapa ytterligare ökad öppenhet och innebär bland annat utökade krav på intäktsredovisning och ett förbud mot att ta emot anonyma bidrag över ett visst värde. Trots att Greco såg utrymme för ytterligare förbättringar bedömdes den svenska lagstiftningen innebära viktiga steg mot ökad öppenhet kring partiers finansiering.

Efter *Kalla faktas* granskning tidigare i höstas har Kammarkollegiet inlett tillsynsärenden. Jag ser fram emot att ta del av Kammarkollegiets beslut. Besluten kan komma att bidra till att klargöra hur regelverket ska tillämpas och också om det kan finnas anledning att överväga en översyn av regelverket.

Anf. 2 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Det är förbjudet för partier att ta emot anonyma bidrag över ett visst belopp. Lagstiftningen kom till för att skapa mer transparens och för att förhindra korruption, så att till exempel gruvbolag inte ska kunna pumpa in pengar i partier som älskar gruvor utan att folket får veta det, så att skolkoncerner inte ska kunna pumpa in pengar i partier för att hålla igång vinstkarusellen på bekostnad av barnen utan att folket får veta det eller så att högerextrema organisationer inte ska kunna pumpa in pengar i partier för att de ska genomföra rasistiska förslag utan att folket får veta det.

Svenska folket har rätt att få veta vilka krafter partierna är beroende av för sin finansiering och vems agenda de driver. Därför ska bidragen redovisas öppet. Pengarnas påverkan ska kunna granskas. Och på papperet är vi också överens om detta.

Men i brinnande valrörelse blev frestelsen för stor. TV4:s *Kalla fakta* avslöjade att fem av riksdagens åtta partier aktivt försökte kringgå lagen. För denna granskning fick journalisterna också Stora journalistpriset i kategorin årets avslöjande. Det säger en del om sprängkraften i denna fråga. De identifierade inte mindre än åtta metoder som partierna använder. Kristdemokraterna föreslår att man i princip skulle kunna ge 238 kronor per dag i fyra år utan att det över huvud taget finns någon redovisning av det. Moderaterna föreslog att en affärsman skulle vara med och med 350 000 kronor delfinansiera en verksamhet som inte är direkt knuten till Moderaterna men som gör väldigt stor nytta för partiet. Liberalerna föreslog olika bulvanupplägg och försäkrade sig om att överenskommelsen

inte skulle gå att spåra till partiet. En insamlingsstiftelse med nära kopplingar till Sverigedemokraterna har tagit emot över 5 miljoner kronor i just anonyma bidrag. Socialdemokraterna plockar friskt ur en gott-och-blandat-påse med lotterier, bulvaner och stiftelser.

Detta är oerhört allvarligt. Så här ska det inte kunna gå till i Sverige.

Riksdagen har klubbat igenom en lag som ska förhindra korruption. Sedan använder fem av riksdagens åtta partier olika kreativa metoder för att komma runt denna lagstiftning.

Vi ska också komma ihåg att *Kalla fakta* inte ringde vem som helst och erbjöd anonyma bidrag, utan man kontaktade högt uppsatta partiföreträdare för att försöka runda lagen. Det är minst sagt häpnadsväckande, och det måste få ett slut. Väljarna förtjänar, fru talman, att veta i vems fickor partierna sitter.

Fru talman! Min uppföljande fråga till statsrådet Strömmer är därför: Ser han mot bakgrund av detta inte att det redan nu finns anledning för regeringen att skärpa lagstiftningen och därmed också få bukt med fusket och försöken att runda lagstiftningen?

Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Märta Stenevi belyser egentligen alla de frågor som på olika sätt har varit föremål för beredning när det gäller den lagstiftning som finns i dag. Om man backar bandet kan man se att dessa frågor har hanterats först av partierna själva – om man backar riktigt långt bak i tiden – med frivilliga överenskommelser mellan partier. Historiskt sett har partierna velat att detta ska hanteras utanför lagstiftningens ram därför att de har tyckt att det också har funnits starka föreningsfrihetliga intressen att värna här.

Sedan har, på goda grunder, allmänhetens efterfrågan på insyn och transparens växt i samhället i stort men också på detta område. Det har gjort att partierna tillsammans i ett par olika omgångar har arbetat med de regelverk som ska omgärda donationer till partier. Det senaste arbetet genomfördes för bara några år sedan i en parlamentarisk kommitté. Det ledde fram till den lagstiftning och de regler som gäller i dag och som lades på riksdagens bord hösten 2017 och beslutades 2018. Den lades på bordet av den regering som Miljöpartiet också var med i, alltså Socialdemokraterna och Miljöpartiet tillsammans.

Min uppfattning är att man nu för första gången kan säga att det sker en tillsyn av hur flera av dessa delar av regelverket används i praktiken. Men jag föreställer mig också att det också kommer att visa om det ger anledning för oss i denna kammare att gemensamt se över de befintliga regelverken. Jag tycker att det är klokt att avvakta den tillsyn som nu sker och som tillsammans med de mediala granskningar som har skett kommer att kasta ett bra ljus över dessa frågor.

Anf. 4 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! En tillsyn är viktig, men det är fortfarande regeringen som bär det lagstiftande ansvaret. Öppenhet och transparens är helt avgörande för en stark demokrati, medan slutenhet och korruption bryter ned den. Det måste vara möjligt för väljarna att ställa oss makthavare till svars. Annars förtjänar vi inte den makt som har givits oss. Utan insyn blir det omöjligt att utkräva ansvar.

Europarådets antikorrupsionsenhet, Greco, kritiserade lagen om insyn i finansiering av partier redan för fyra år sedan och varnade för att den är alldeles för lätt att kringgå. Det har också visat sig att de hade rätt i denna kritik.

Vi i Miljöpartiet varnade redan då för detta innan lagen infördes. Vi krävde att gåvor inte ska kunna delas upp i många små belopp som till slut är gigantiska och ändå undgå insyn. Vi krävde också att sidoorganisationer inte ska kunna användas som täckmantel. Då slog högerpartierna dövörat till, men i dag är det dags att lyssna och ta tag i det här problemet.

Fru talman! Miljöpartiet kräver att regeringen omedelbart tillsätter en utredning om hur vi täpper till hålen i lagen. Vi vill förhindra bulvaner, mellanhänder och utspridningsmetoder, och vi vill även se över den straffrättsliga delen. Det ska kännas ordentligt när man som parti försöker tjäna pengar genom mörklägning och korruption.

Fru talman! Det finns också mer vi kan göra för att stärka öppenheten. Ett aktivt utbyte av kunskap mellan olika samhällsaktörer är värdefullt för demokratin. Dialogen mellan politiker och civilsamhälle och mellan akademi och näringsliv är både värdefull för förändring och viktig att värna, men vilka aktörer vi talar med ska inte vara hemligt.

På senare år har marknaden för public affairs-företag – det vi ofta kallar lobbyister – vuxit, samtidigt som det saknas transparensregler. Det försvårar möjligheterna att granska beslutsprocesser och tvivelaktiga kontakter. Vi behöver lära av *Kalla faktas* avslöjande och ta behovet av transparens på allvar. Vi behöver ta på allvar att svenska folket måste få mer insyn i vad som sker bakom kulisserna och vem som påverkar de politiska besluten.

Fru talman! Miljöpartiet vill därför inrätta ett transparensregister över lobbyister som för dialog med riksdagsledamöter och anställda vid partikanslier och myndigheter. Vi lägger alltså fram två konkreta förslag i samband med allmänna motionstiden. För det första: Skärp lagen om insyn i finansieringen av partier! För det andra: Inför ett transparensregister!

Fru talman! Det är min och Miljöpartiets förhoppning att alla riksdagens partier, så även statsrådet Gunnar Strömmers Moderaterna, ska ställa sig bakom dessa motioner så att vi täpper till kryphålen i lagen. Jag skulle därför gärna vilja höra hur statsrådet ställer sig till Miljöpartiets förslag om att skärpa lagstiftningen på det här sättet. Det handlar om att öka demokratin, öka transparensen och minska risken för korruption och oegentligheter.

Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Vi är överens när det gäller värdet av transparens och insyn, inte minst om vi håller oss till den fråga som aktualiserats genom den interpellation vi nu debatterar, det vill säga frågan om partidonationer. Sett över tid har partierna samverkat väldigt nära varandra.

Det Märta Stenevi lyfter fram är helt riktigt, alltså att flera av de frågor som aktualiserades i *Kalla faktas* granskning också var föremål för diskussion i samband med att den nuvarande lagstiftningen antogs. Det betyder naturligtvis också att frågorna inte är nya. Det gjordes avvägningar både i den parlamentariska kommitté som föregick lagstiftningen och i den proposition som Miljöpartiet, tillsammans med Socialdemokraterna, lade på riksdagens bord. Frågorna är alltså inte nya.

Vad vi nu kan göra, uppfattar jag, är att avvakta den tillsyn som sker avseende hur dessa regler har tillämpats i praktiken. Tillsynen kan ge vägledning och visa om reglerna i sig är tillräckliga och fungerar bra som de är eller också, vilket inte är helt osannolikt, kasta ljus över frågan på ett sådant sätt att det blir tydligt att reglerna behöver justeras i olika avseenden.

Om man lägger ihop samspelet mellan tillsyn från den myndighet som är ansvarig för tillsynen, den mediala granskningen av och den politiska debatten om frågorna ser man att det också tillgodoser ett viktigt transparensintresse. Om jag inte minns helt fel står det i propositionen att det i grund och botten är väljarnas förtroende som styr – att väljarna i slutändan avgör om partierna har väljarnas förtroende eller inte i dessa delar. När det gäller den frågan är jag öppen för vad tillsynen ger vid handen, och jag är säker på att vi får anledning att återkomma till frågorna efter det.

Den andra frågan som Märta Stenevi tar upp gäller lite förenklat ett lobbyistregister, alltså om man ska ha en förteckning över olika företag, organisationer eller andra som uppvaktar politiker. För min personliga del är jag rätt öppen i den frågan. Vi får väl se hur den kommer att hanteras i riksdagen. Jag tycker dock att den aktualiserar den avvägning som finns i alla sådana här frågor. Å ena sidan finns det ett berättigat demokratiskt intresse av att värna förtroliga samtal mellan medborgare, mellan medborgare och politiker samt mellan ideellt föreningsliv och politiker. Det är liksom inte en helt svartvit skala här. Å andra sidan finns det en legitim förväntan från medborgarna på att kunna ha en insyn i den typen av utbyte, om vi kan kalla det så, som kan påverka politiskt beslutsfattande.

Exakt hur den balansen ska se ut kan jag inte besvara på volley – frågan kom precis här och nu – men att den äger sitt principiella intresse tycker jag inte att det råder någon tvekan om.

Anf. 6 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Jag tycker att det är intressant att statsrådet Strömmer lyfter fram just väljarnas förtroende, eftersom det kommer att vara väldigt svårt för väljarna att avgöra ifall de kan ge ett parti sitt förtroende om partierna inte kan redovisa vad och vem som påverkar deras beslut.

Fru talman! Miljöpartiet kommer alltid att bekämpa korrupktion och stå upp för ett öppet, transparent och demokratiskt Sverige. Svenska folket förtjänar att veta vem som ger bidrag till de partier som styr landet. Lagstiftningen om insyn i partiernas finansiering måste skärpas, och ett transparensregister måste införas.

Nuvarande lagstiftning öppnar uppenbart för en hel uppsjö av kreativa upplägg som vissa partier också har varit snabba att utnyttja, trots intentionerna i den lagstiftning de har ställt sig bakom. *Kalla fakta* har visat att fem av åtta partier aktivt har arbetat för att föra väljarna bakom ljuset – aktivt! Deras kreativa upplägg har lämnat fältet fritt för till exempel utländska skolkoncerner, högerextrema grupper eller gruvbolag att pumpa in pengar i partierna utan insyn från väljarna.

Vilka anonyma bidrag som partierna har tagit emot vet vi såklart inte. Vi vet inte heller vem som ligger bakom eller varför. Det vi däremot vet är att fem partier har utvecklat metoder för att hålla just den informationen hemlig, så att väljarna inte ska kunna se varifrån pengarna kommer. Alla bör ju ställa sig frågan varför, fru talman.

Att fem av riksdagens åtta partier försöker kringgå lagen för att dölja spåren efter sig är oroväckande, fru talman. Det är osmakligt och ovärdigt, och i värsta fall är det också olagligt.

Prot. 2022/23:24
22 november

Svar på
interpellationer

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag delar Märta Stenevis och Miljöpartiets ambition att den här lagstiftningen ska fylla sitt syfte, nämligen att garantera insyn och transparens ur väljarnas och medborgarnas synvinkel. Jag tycker också att det är ett rimligt anspråk från medborgarna att partierna hanterar de här reglerna med viss marginal.

För egen del vill jag gärna avvakta den tillsyn som nu sker. Märta Stenevi går ganska långt med och är lite svepande i sina påståenden om exakt vad olika partier har gjort sig skyldiga till. Låt oss ändå säga att det kommer att klargöras genom den tillsyn som nu görs.

Det finns något som jag tror är utomordentligt viktigt just för att detta rör så viktiga principiella värden: Oavsett hur reglerna utformas – oavsett om vi skulle komma till slutsatsen att dagens regler räcker men bör tillämpas med större marginaler eller om tillsynen ger vid handen att man behöver ompröva regelverket i några avseenden – tror jag att det är oerhört viktigt att reglerna är så tydliga att det är enkelt för den som ger att förstå vad som gäller och enkelt för den som tar emot att göra rätt. Jag är säker på att det går att göra både och.

Den lagstiftning som nu gäller har alltså bara några år på nacken. Jag konstaterar att bakgrunden till den är en parlamentarisk kommitté där alla partier har varit med och varit överens. Den lagstiftning och de regler som gäller i dag lades på riksdagens bord av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Är det så att vi uppfattar att regelverket behöver omprövas i ljuset av det som nu kommer fram i en granskning, i ljuset av den debatt som förs och i ljuset av den tillsyn som genomförs kommer vi tillbaka till frågorna. Men vilken väg vi än väljer tycker jag att det är utomordentligt viktigt att vi strävar efter att ha samma breda parlamentariska enighet bakom detta i framtiden som vi har haft bakom den lagstiftning som nu gäller.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2022/23:25 om visitationszoner och förtroendet för polisen

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Mattias Vepsä har frågat mig hur jag ser på riskerna med förslagen om visitationszoner och hur regeringen och jag kommer att se till att samhället inte ytterligare skärper motsättningarna, med risk för ökad otrygghet och ökat våld.

Vi har sett en skrämmande utveckling av det dödliga skjutvapenvåldet i Sverige de senaste åren. Min och regeringens uppgift är att göra allt som står i vår makt för att vända den utvecklingen. Det brottsförebyggande arbetet ska prioriteras. Den som begår samvetslösa brott ska mötas av mer kraftfulla reaktioner än tidigare. Vi ska också ge polis och åklagare nya effektiva verktyg, inte minst i arbetet mot kriminella nätverk, där använd-

ningen av skjutvapen och sprängmedel har blivit en del av vardagen. I vissa situationer kan ett beslut om en tidsbegränsad visitationszon vara ett användbart verktyg.

Jag ska inte förneka att det finns risker med ett sådant verktyg, precis som det finns risker med alla verktyg av det slaget. Det är därför viktigt att reglerna utformas så att systemet är rättssäkert och så att det används förnuftigt och vid rätt tillfällen, när det verkligen kan göra nytta i brottsbekämpningen.

Jag har fullt förtroende för att våra brottsbekämpande myndigheter kommer att använda möjligheten till visitationszoner på ett sätt som inte hotar integriteten. Tvärtom kan visitationszoner bidra till att stärka tryggheten för hederliga människor som annars upplever en stor otrygghet i sina bostadsområden.

Jag håller med om att förtroende mellan människor och staten är centralt. Jag menar därför att det är en förtroendefråga att våra myndigheter får fler möjligheter att stävja och motverka den gängkriminalitet som i dag begränsar livet och vardagen för människor i drabbade områden.

Anf. 9 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Jag tackar justitieminister Gunnar Strömmer för svaret.

Jag uppskattar ministerns svar och förstår av det att ministern ser riskerna med visitationszoner och inte förnekar dem. Dessutom är det väldigt bra att regeringen inser vikten av brottsförebyggande insatser. Hur mycket handlingskraft som sedan ligger bakom orden får vi se; jag tänkte återkomma till det i denna debatt.

För mig är människors förtroende för rättsväsendet avgörande. Det handlar om vår förmåga att pressa tillbaka det våld som pågår i de gängkriminella nätverken och som skrämmer och tystar många. Ett sätt att skapa förtroende är att ha fler poliser ute på gator och torg. Ett annat sätt är att polisen har förankring – att de boende inte bara ser en polis som står där utan också vet att de får hjälp när olyckan är framme och känner tillit till myndighetens arbete och tillvägagångssätt. Därför är utbyggnaden av Polismyndigheten avgörande.

Den tidigare regeringens politik byggde på att bygga ut polisen samt på tuffare straff för kriminella och fler poliser men också på medvetna satsningar för likvärdighet i skolan och en starkt välfärd. Ett viktigt valöfte från Socialdemokraterna, som jag tänkte att jag kunde nämna här i kammaren, sammanfattar den här politiken bra: Varje satsad krona på polisen ska också satsas på förebyggande insatser. Jag tror att det är så vi ska angripa samhällets största utmaningar i dag. Menar vi allvar med att få bort skjutningar, hot och annan kriminell verksamhet i samhället måste vi stoppa nyrekryteringen till dessa nätverk och gäng.

Polisen ska ha rätt verktyg för att utreda och klara upp brotten, men utöver det ska samhället också hålla ihop. Alla måste hjälpas åt, och vi måste samla ett brett stöd för att detta arbete ska lyckas.

Det var mot denna bakgrund som jag ställde den här frågan. Många med mig lyfter fram baksidorna med visitationszonerna och regeringens och Sverigedemokraternas ensidiga fokus på straffskärpningar och inskränkningar av integriteten. Ministern berörde det brottsförebyggande perspektivet och riskerna med förslaget i sitt svar. Som utgångspunkt tänk-

te jag ta de mål för politikområden som riksdagen fastställer i och med budgetpropositionen.

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet.

Vi är överens om att vi ska få bort vapnen från gatorna. Vi är överens om att bryta gängens möjligheter. Men vi kan inte kriminalisera vanligt folk.

I svaret sa ministern själv att det finns stora risker med projektet med visitationszoner. För den som varje dag i veckan ställer klockan, lämnar ungarna på förskolan och tar sig till jobbet riskerar detta förslag att innebära att vägen till och från jobbet kantas av plötsliga poliskontroller där man tvingas låta myndigheterna gå igenom ens tillhörigheter.

Ministern sa i sitt svar att vanligt hederligt folk inte ska drabbas. Men för mig är det just det som detta förslag innebär. Det är väl alldeles uppenbart att det är just vanligt folk som måste ge upp en del av sin integritet för att en visitationszon över huvud taget ska ha något slags effekt.

Som jag förstår saknas det större utvärderingar av den modell man har i Danmark. Erfarenheter från andra länder, exempelvis Storbritannien och USA, visar dock att den här formen av polisarbete inte alls ökar polisens räckvidd och inte heller ökar förtroendet mellan myndigheter och boende i området.

Hur kan ministern och regeringen garantera att visitationszonerna ska fungera bättre här i Sverige? Varför ska vanligt folk plötsligt riskera att bli kroppsvisiterade på väg till eller från jobbet?

Anf. 10 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet Gunnar Strömmer och ledamoten Mattias Vepsä för en intressant debatt.

Jag delar ledamoten Vepsäs farhågor om bland annat ökad polarisering och bristande tillit. Jag skulle vilja lyfta fram ett perspektiv till. Jag är ny här i riksdagen men har tolv år som kommunalråd i Avesta och har varit ordförande i Brottsförebyggande rådet, så jag har en hel del erfarenhet av det brottsförebyggande arbetet i våra kommuner.

I Dalarna har vi två områden som kan kännetecknas som utsatta områden: Tjärna ängar i Borlänge och Krylbo i Avesta kommun. Detta är områden som under lång tid har haft en nedgång. Till det kom flyktingkrisen 2015–2016, med en orättvis och osolidarisk fördelning av ansvar, och en EBO-lagstiftning som slog helt fel. Det skedde social dumpning från välbärgade Stockholmskommuner. Personer i aktivt missbruk och med en kriminell livsstil fick första hyran betald – sedan var det tack och hej. Kombinationen av trångboddhet, svarta andrahandskontrakt, drogmissbruk och kriminalitet var allt annat än gynnsam och ledde till flera grova brott.

Detta är områden där kommunen, polisen, civilsamhället och fastighetsägarna jobbar väldigt hårt tillsammans för att göra vardagen drägligare för alla de skötsamma medborgare som bor där men också för att höja områdets status. Det handlar om att få en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer och med människor från olika samhällsklasser och med olika bakgrunder som lever tillsammans.

När jag pratar med poliser i Avesta och Borlänge om visitationszoner säger de att de redan i dag har denna möjlighet vid misstanke om brott. De

undrar också: Hur får vi någon att flytta till Krylbo eller Tjärna ängar om det är en visitationszon?

Fru talman! Min fråga till statsrådet Gunnar Strömmer är: Vad svarar jag de poliserna?

Anf. 11 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag vill säga tusen tack till både Mattias Vepsä och Lars Isacsson för bra, genomtänkta och berättigade frågor både när det gäller brottsbekämpningen i stort och förutsättningarna för den och när det gäller visitationszonerna mer specifikt.

Till att börja med ska man nog reda ut vad en visitationszon är. Nu ska vi ju utreda den frågan, så exakt vad en visitationszon kommer att vara i Sverige återstår att se. Grundat på erfarenheter från andra länder – vår utgångspunkt är den danska modellen – är det dock några saker som är rätt viktiga.

Den första saken är att det rör sig om ett avgränsat geografiskt område. Den andra saken är att det är tidsbegränsat. För att anknyta till erfarenheten från Sverige, eller från Avesta, är det naturligtvis inte så att något bostadsområde någonstans i Sverige permanent kommer att betraktas som en visitationszon där det är fritt fram för polisen eller andra brottsbekämpande myndigheter att genomföra kroppsvisitationer. Under inga omständigheter är det på det sättet, utan det är geografiskt begränsat och tidsbegränsat. Vi har dessutom sagt att utgångspunkten är att det bör ske genom ett domstolsbeslut, det vill säga att det inte ska kunna fattas ett godtyckligt beslut i stunden ute på fältet.

Det sägs ibland att det inte finns utvärderingar av den danska erfarenheten. När det gäller hela det breda arbetet mot framför allt de kriminella gängerna ska jag inte alls sticka under stol med att vi i hög grad tar vår utgångspunkt i den danska erfarenheten. Det handlar om alltifrån dubbla straff för gängkriminella till nya påföljder som vistelseförbud, alltså att man inte ska kunna få komma tillbaka hur som helst till det område där man har varit gängkriminell, och om verktyg för att i större utsträckning kunna hitta vapen etcetera.

Det finns gedigna utvärderingar gjorda av det danska justitiedepartementet när det gäller allt utom visitationszonerna. Däremot finns det en 20–25-årig erfarenhet från dansk polis av att använda visitationszoner, och den finns dokumenterad. Och vad säger den erfarenheten? Jo, den säger att det ofta är visitationszoner som man använder först, oftast när det har hänt något väldigt konkret som en skjutning eller kanske flera skjutningar efter varandra. Då kan man under en viss tid på en viss geografisk yta behöva utvidga möjligheterna att söka efter vapen och kyla ned en akut situation. Det är också detta som jag ser framför mig när det gäller den svenska användningen.

Lars Isacsson refererar till poliser på fältet som är skeptiska till den här metoden. Och jag tror att det är en rättvis beskrivning av poliser och andra så kallade rättssakkunniga att man kan få lite olika uppfattningar från olika håll. Min erfarenhet är, efter att ha pratat några gånger med polisen – jag träffar gärna Lars Isacssons poliser hemma i Avesta – att allting kommer att landa i hur man ska använda ett sådant verktyg. Det blir helt avgörande. Detta verktyg är inte heller helt artskilt från andra liknande verktyg. Po-

lisen får ju redan i dag vid brottsmisstanke genomföra visitationer. Det är också ett verktyg som redan i dag måste hanteras med stor varsamhet.

Om jag får vidga perspektivet ärver jag en utredning som riksdagen drev fram och den socialdemokratiska regeringen kanske tvingades men ändå med viss lust, tror jag, drog igång om preventiva tvångsmedel, alltså hemlig telefonavlyssning och annat. Fel använt kan det innebära väldigt stora rättssäkerhetsrisker. Rätt använt och rätt avvägt när det gäller rättssäkerhetsgarantier kan det vara väldigt verkningsfullt.

Sammanfattningsvis kan detta, baserat på andra länders erfarenheter, vara ett viktigt verktyg som våra brottsbekämpande myndigheter i dag saknar. Det ska handskas med varsamhet och omdöme, och jag litat på att svensk polis har den förmågan.

Anf. 12 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för det utförliga svaret.

Vi vet att den absoluta majoriteten av skjutningarna och en väldigt stor del av brottsligheten i anslutning till skjutningarna sker i vissa områden. De sker nära drogscenerna och i de mest utsatta och eftersatta områdena i våra städer.

Jag uppskattar ministerns svar att man måste titta närmare på vad en visitationszon skulle kunna vara och inte vara. Men den erfarenhet som vi alla har tagit del av i form av vittnesmål från danska polisen eller erfarenheter i andra delar av världen är att i de mest utsatta områdena kommer såväl skyldiga som oskyldiga att kunna bli föremål för visitation.

Jag förstår trygghetsaspekten som ministern vill trycka på, men för mig blir det inte ett förtroendebyggande. Det riskerar ju, som väldigt många just nu oroas över, att man blir stoppad från alltifrån interna möten till verksamhetsbesök. Man oroas över hur det ska bli, hur det ska gå med tilliten till Polismyndigheten om vi känner oss utpekade.

Trots det akuta läget tror jag att vi måste orka tänka långsiktigt och värdera just samarbetet mellan civilsamhälle, myndigheter och de boende väldigt högt och att vi inte får ta felsteg och dra undan benen för detta arbete, som jag tror är det långsiktigt rätta.

Jag tänker också att det inte är ungdomarna eller festprissarna vid krogarna på Stureplan som kommer att drabbas. Det är i stället de mest utsatta områdena som vi i debatten hela tiden zoomar in på, trots att vi vet att det är väldigt mycket narkotika i omlopp på Stureplan. Det gör att vissa ständigt ska gå omkring och ha magont och känna oro för att bli stoppade av polisen, och de vittnar även om det i dag.

I DN var det ett vittnesmål från en dansk polis, som jag tror var det som fick mig att ställa interpellationen, om hur man försöker upprätthålla något slags integritetsperspektiv i detta. Han säger att det man kan göra är att ta in den man ska visitera bakom ett buskage, för att det ska kännas bättre. Det sätter ju inte bara den som blir visiterad i en utsatt position, utan det sätter också en enorm press på enskilda poliser att hantera dessa verktyg på ett korrekt sätt.

Redan i dag känner sig många väldigt utpekade av samhället bara genom sitt utseende eller för att man bor på en viss plats. Polisen har redan i dag ett tufft arbete. Trots det gör man ett väldigt fint jobb, och det är en uppfattning som många delar med mig. Men ska vi bryta segregationen och pressa tillbaka kriminaliteten, som har bitit sig fast extra hårt i de efter-

satta områdena, kan vi inte göra det genom att skapa en förtroendeklyfta mellan myndigheter, civilsamhälle och de boende.

Precis som sagts i tidigare inlägg, och som ministern själv nämner i sitt svar, är det en skepticisism inom polisen som är viktig att ta fasta på. Det är ju den profession som vet vad de pratar om. Och just det här verktyget är inte så starkt efterfrågat i de undersökningar som vi har tagit del av.

Det sista jag vill ha sagt är att jag tycker att det är superbra att ministern i sitt svar och här i talarstolen talar om förebyggande verksamhet. Men hur tänker ministern att regeringens besked om mindre pengar till välfärden i den ekonomiskt utsatta situation som vi har kommer att stärka de mest utsatta skolorna och den redan ansträngda socialtjänsten?

Varför är regeringen med Sverigedemokraterna i spetsen så övertygade om motsatsen till den erfarenhet som finns? Och varför är det så viktigt att driva igenom förslaget, som saknar polisens stöd liksom stöd från erfarenhet, forskning och utvärdering?

Anf. 13 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Jag tackar justitieminister Gunnar Strömmer för svaret. Jag uppskattar att han även lyfter fram de svårigheter och brister som verktyget visitationszoner innebär. Jag tackar också för erbjudandet om att träffa polisen tillsammans, och jag välkomnar honom gärna till Dalarna.

Jag kan också konstatera att vi har olika syn på huruvida fördelarna överväger nackdelarna i frågan om visitationszoner. Frågan hänger i luften. Justitieministern talar om att vanligt hederligt folk inte ska drabbas, men jag ställer då frågan: Hur får vi vanligt hederligt folk att bo kvar i en visitationszon och hur vi får vanligt hederligt folk att flytta till en visitationszon?

Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag börjar med den konkreta frågan som Lars Isacsson ställer om hur man ska få människor att flytta dit och hur man ska få människor att bo kvar. Låt mig ändå säga att det är en väldigt bra start att åstadkomma den där rättstryggheten.

Människor kan säkert ha olika uppfattningar i frågan. Jag kommer själv ihåg ett inslag i SVT, där man intervjuade några yngre tjejer som var tveksamma eller skeptiska till de argument som förs fram för visitationszoner. Men man intervjuade också en torghandlare hundra meter därifrån som helst skulle vilja ha en sådan zon varje dag i veckan, året runt. Det kan vi inte erbjuda. Men jag tycker att det visar att rättstryggheten är av ett så otroligt viktigt värde för att skapa en attraktivitet och trygghet för människor, oavsett var de bor i Sverige. Det gäller inte minst i de områden som är föremål för väldigt mycket grov och organiserad brottslighet.

När det gäller personlig integritet har jag väldigt lätt att intuitivt känna sympati för argumenten, men detta med integritet är också en bredare fråga. De stora integritetsförluster som sker när människor utsätts för väldigt grov brottslighet är enorma, och det är få saker som är så integritetskränkande som att bli utsatt för ett brott. Staten ger till och med en ekonomisk kompensation till brottsoffer just för den integritetsförlust det innebär att drabbas av ett brott. Om vi ska vara rättvisa har alltså vi flera integritetsintressen som vi ska tillgodose samtidigt.

Jag vill inte vara onödigt polemisk med Socialdemokraterna, men retoriskt lät det ändå i hög grad före valet som att varje sten skulle vändas. Men när det kommer till kritan menar jag att S inte är så benäget att vända på varje sten.

Det finns en beprövad erfarenhet från andra länder som har lyckats vända denna brottsutveckling. Vi behöver inte åka längre än till Danmark, och där finns några komponenter som de rättsvårdande och brottsbekämpande myndigheterna lyfter fram som de viktigaste delarna i verktygslådan. Jag har nämnt några: dubbla straff mot gängkriminella, anonyma vittnen som ett verktyg för att kunna bryta tystnadskulturen – som är monumental i Sverige och utbredd på ett sätt som är djupt skadligt för en demokratisk rättsstat och en anständigt samhälle – nya påföljder, till exempel vistelseförbud, alltså ett förbud att komma tillbaka till vissa geografiska områden efter avtjänat straff. Visitationszoner är ett annat sådant verktyg.

Sverige har inte detta i dag, och jag tycker att vi ska titta på de länder som har varit mer framgångsrika än vad vi har varit med att vända denna utveckling och våga göra det Socialdemokraterna sa före valet: vända på varje sten.

Varje sådant här verktyg i händerna på statsmakterna kan användas på ett sätt som blir rättsosäkert. Det gäller inte bara visitationszoner utan visitation i största allmänhet. Mattias Vepsä var inne på det som man brukar kalla racial profiling, alltså att man går efter utseende mer än efter andra omständigheter som motiverar en insats. Det är ett generellt problem när det gäller inre utlänningskontroll, men alla inser att inre utlänningskontroll är en oundgänglig insats om man ska upprätthålla ordning och reda i ett land. Men det kan göras på ett bra sätt och på ett dåligt sätt.

Genom att använda hemliga tvångsmedel inte bara i samband med förundersökningar utan också för att förhindra brott innan det finns en konkret brottsmisstanke, något jag tror vi kommer att vara överens om när regeringen kommer med det till kammaren, tar Sverige utan tvekan ett kliv som innebär integritetsrisker. Men rätt använt kan det också göra oundgänglig skillnad. Allt handlar om hur omdömesgilla personer i våra brottsbekämpande myndigheter med hjälp av tydliga regler använder verktyget, och jag har stort förtroende för polisen och andra myndigheter i detta avseende.

Anf. 15 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Vi väjer inte för idén att vända och vrida på stenar för att få bukt med den grova kriminaliteten. Regeringen tar ju inte vid i ett läge där inget är gjort, utan den tidigare regeringen gjorde mycket på detta område för att pressa tillbaka den grövsta kriminaliteten, få bort vapnen från gatan och ge polisen tydligare verktyg.

Samtidigt ser vi behovet av att minska klyftorna och, som min kollega Lars pekade på, öka attraktiviteten i alla delar av våra städer och ge alla ungdomar och barn, oavsett om de är födda här eller i en annan del av världen, lika villkor och möjligheter att göra en livsresa och lyckas i vårt land.

Man måste behålla båda dessa perspektiv i det brottsförebyggande arbetet och när det gäller att pressa tillbaka gängen.

Jag uppskattar samtidigt den öppning som finns vad gäller att vända och vrida på de förslag som finns i Tidöavtalet. De verkar därmed inte

alltför fästa på detta papper, utan möjlighet finns att fundera på för- och nackdelarna med dem.

Visst kan man åka till Danmark, men även om en utvärdering på ett departement har tittat på helheten saknas den del vi pekar på, nämligen en tydlig utvärdering av effekterna av just visitationszoner. Om man orkar åka lite längre ser man i andra delar av världen att dessa inte har gett effekt utan att det gäller att jobba förebyggande och tillsammans i bostadsområden för att bygga relationer och långsiktighet och därigenom ge vår rättsvårdande myndighet polisen bättre verktyg att få bukt med problemen.

Anf. 16 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Alla de förslag som jag har lyft upp och som den danska erfarenheten bygger på – dubbla straff, anonyma vittnen och visitationszoner – har Socialdemokraterna sagt nej till. Det gäller alltså inte bara visitationszonerna.

Vi ska självfallet luta oss mot beprövad erfarenhet. Ett skäl till att detta inte utvärderades inom ramen för de så kallade gängpaketen i Danmark är att detta infördes för länge sedan. Det är integrerat i den danska polisens sätt att arbeta sedan 20–25 år tillbaka, och här finns utvärderingar gjorda som också har presenterats i det danska folketinget.

Det här är *en* komponent i de danska paketen, men det finns många andra som vi också vill genomföra. Dessa paket genomfördes av en tidigare borgerlig regering och utvärderades av ett justitiedepartement under en socialdemokratisk justitieminister, som kom fram till att de tidigare paketen varit framgångsrika. Nu ska den danska socialdemokratiska regeringen, när den väl tillträder, genomföra nya paket i samma riktning. Det är i denna riktning vi vill gå, och här finns beprövad erfarenhet.

Givetvis kan man gå till länder långt bort, och jag är öppen för att ta in all erfarenhet. Men det är ingen tillfällighet att vi ofta vänder oss till våra nordiska grannländer eftersom de i många avseenden påminner om Sverige vad gäller både samhället och rättsordningen.

Det här är ett exempel. Men även många andra verktyg har prövats och visat sig vara verkningsfulla för att återupprätta rättstryggheten och trycka tillbaka den grova organiserade brottsligheten och skjutningarna – detta förenat med en god rättssäkerhet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2022/23:28 om medlemsägda föreningar

Anf. 17 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Lars Isacson har frågat mig om jag och regeringen kommer att ta initiativ till att förändra 51-procentsregeln i Sverige och om jag och regeringen kommer att verka för att Riksidrottsförbundet ska ändra sina stadgar.

De korta svaren är nej och nej. Låt mig dock lägga ut texten något och börja med att tydliggöra att ideella föreningar, vilket alla landets idrottsföreningar under Riksidrottsförbundet är, inte har några ägare. I en ideell förening är man medlem.

På riksidrottsmötet 1999 beslutades att idrottslig verksamhet får bedrivas av så kallade idrottsaktiebolag om det aktuella specialidrottsförbundets stadgar medger det. En idrottsförening kan då upplåta rättigheten att delta i förbundets tävlingsverksamhet till ett sådant bolag. Den upplåtande idrottsföreningen måste ha röstmajoritet på bolagsstämman. Det är så den så kallade 51-procentsregeln är utformad.

Att vi i Sverige har en fri och självständig idrottsrörelse är en utgångspunkt i den statliga idrottspolitiken och en självklarhet för regeringen. Att idrotten är fri och självständig vilar på föreningsfriheten och på att det är medlemmarna som i föreningsdemokratisk ordning har makt över en förenings verksamhet och styrning. Frågan om 51-procentsregeln ägs av idrottsrörelsen, och det finns enligt regeringen inte några skäl att agera eller argumentera för att regeln ändras.

Anf. 18 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Jakob Forssmed för svaret. Låt mig också gratulera till det viktiga uppdraget som socialminister och inte minst som ansvarig för idrottsfrågorna.

Svensk idrott bygger på föreningar och deras medlemmar. Idrott är en folkrörelse i Sverige, och så ska det vara. Människor går samman i föreningar där de demokratiskt arbetar tillsammans. Idrottsrörelsen är en självständig rörelse med en demokratisk struktur, från den enskilde medlemmen via föreningar och specialidrottsförbund till Riksidrottsförbundet.

Regeringen och Sverigedemokraterna vill enligt sitt slottsavtal initiera ett särskilt projekt för att stärka konkurrenskraften för Sveriges högstaligor inom fotboll och ishockey. I Expressen den 3 november uttalade sig statsrådet Johan Pehrson om att skrivningen kunde gälla den så kallade 51-procentsregeln, som är inskriven i Riksidrottsförbundets stadgar och som innebär att en förenings medlemmar måste inneha 51 procent av rösterna i ett idrottsaktiebolag och därmed ha rösträttmajoritet. Regeln säkrar vanliga medlemmars inflytande och minskar risken för att privata investerare ska ta kontroll över föreningen eller klubben. Det finns ett starkt stöd i Sveriges medlemsstyrda idrottsföreningar för att behålla regeln och därmed kontrollen över föreningarna.

Danmark har haft en ökande kommersiell utveckling av fotbollen. Deras superliga har haft en publikminskning på 25 procent på tio år, jämfört med Allsvenskan där publiken har ökat med 15 procent under samma period. Allsvenskan och dess supporterkollektiv är i toppklass i Europa vad gäller stämning, levande klackar och tifon. Medlemsinflytande skapar uppenbarligen ett engagemang som det inte är värt att riskera.

Att politiker i regeringen och Sverigedemokraterna verkar vara beredda att tvinga Riksidrottsförbundet att ändra sina stadgar ser jag och många med mig som mycket allvarligt. Det går också tvärt emot den stora majoriteten av supportrar och folkrörelsetanken i idrottsrörelsen, därav min interpellation till statsrådet Jakob Forssmed, som till skillnad från statsrådet Johan Pehrson ansvarar för idrottsfrågorna.

Det är med glädje och lättnad jag har tagit del av statsrådets svar. Jag är glad över att detta är regeringens linje i 51-procentsfrågan. Men, fru talman, när det nu står klart att det inte är 51-procentsregeln som avses i regeringens och SD:s särskilda projekt för att höja konkurrenskraften i de

högsta ligorna i fotboll och ishockey återstår en del andra frågor till statsrådet.

För det första: När regeringen och SD tog fram Tidöavtalet och där listade det som de tycker är de största samhällsfrågorna i Sverige, hur kommer det sig att ökad konkurrenskraft i Allsvenskan och SHL var med?

För det andra: Vilket är det stora problemet med Allsvenskan och SHL, och vilken är regeringens och SD:s målsättning? Och kanske framför allt: Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att öka konkurrenskraften? Jag antar att det inte är att införa VAR.

Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Tack, Lars Isacsson, för en god redogörelse för något som är väldigt vackert, nämligen föreningsdemokrati och möjligheten att organisera sig kring gemensamma intressen och en sådan glädjefylld aktivitet som idrott.

Lars Isacsson redogjorde förtjänstfullt för medlemsengagemang och vad det kan innebära inom idrotten. Men i min bok är det väldigt tydligt att om idrottsrörelsen skulle vilja ändra på saker och ting har de den möjligheten, men det skulle naturligtvis påverka hur statens relation till idrottsrörelsen ser ut på olika sätt. Jag tycker och har varit tydlig med att detta är en fråga som ägs till hundra procent av idrottsrörelsen. Det är regeringens uppfattning som jag redogör för här. Det finns inga ambitioner att överpröva idrottsrörelsen när det gäller regeln.

Nu till Lars Isacssons övriga frågor. De var många, och jag ber om ursäkt om jag missar någon. Regeringen har ambitioner på idrottsområdet, inte minst när det gäller bredden och alla barn som har trillat ur idrottsföreningar under pandemin. Hur kan vi stötta och hjälpa dem så att de hittar en väg tillbaka? Hur kan vi se till att fler kommer i åtnjutande av föreningsidrott?

Vi satsar 100 miljoner kronor särskilt på föreningsidrott i utsatta områden, för att skapa möjlighet till en bredd av idrotter, där föreningsidrotten ibland är svagare och ibland finns på plats men kan behöva extra stöttning. Detta vill regeringen ge.

Vi arbetar just nu också med ett fritidskort för att öronmärka medel för barns och ungas fritidsaktiviteter och möjligheter att delta i en idrottsklubb, särskilt när de återfinns i socioekonomiskt utsatta sammanhang och uppfattar att de egna träningsavgifterna eller medlemsavgifterna konkurrerar med familjens hushållsekonomi och att de därför slutar. Det är denna situation vi vill undvika. Vi vill se till att fler barn kan komma med och känner att det finns stöd för att de ska kunna röra sig och att de därmed också får tillgång till fler närvarande vuxna i sitt liv och en aktiv meningsfull fritid men också en bättre grund för jämlik hälsa.

Regeringen tycker att det är angeläget att se på förutsättningarna för elitverksamhet. Hur ser det ut för våra stora sporter? Fotboll och hockey har nämnts, men det vi kommer fram till är naturligtvis relevant också för andra idrotter. Hur ser det ut med förutsättningarna för talangutveckling? Detta ägs till stor del av idrottsrörelsen själv, men där kan såklart regeringen se om det finns något vi kan stötta med som är rimligt att göra.

Vi kommer att behöva se på anläggningsfrågan på olika sätt. Vi vet att den är angelägen. Hur kan vi få träningsstider för både killar och tjejer? Detta spelar naturligtvis roll för hur vi klarar möjligheten till högstaligor

och elitverksamhet i Sverige. Finns det annat vi kan titta på? Finns det skatteregler? Finns det andra typer av regelverk som vi behöver se över på något sätt? Detta är frågor som också kan komma att belysas i ett sådant projekt.

Jag återkommer gärna till riksdagen och den offentliga diskussionen om detta på olika sätt framöver och ser fram emot Lars Isacssons och andras inspel i ett sådant arbete.

Anf. 20 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag är som sagt glad över att vi delar synen på 51-procentsregeln och att den frågan tillhör idrottsrörelsen.

Däremot är jag fortsatt skeptisk till det kloka i att ensidigt från regeringen och Sverigedemokraterna ha som en av sina mest prioriterade frågor att höja kvaliteten på eliten i fotboll och hockey. Utifrån vad jag har tagit del av kommer detta som en överraskning för de förbund det gäller, och det är fortfarande mycket oklart vad regeringen menar ska ingå i projektet.

Jag är dock glad över att vi verkar ha en samsyn när det gäller breddidrott. En stark idrottsrörelse är en del av den svenska modellen och skapar ett bättre och tryggare Sverige. De ideella krafterna gör ovärderliga insatser för att engagera och aktivera många barn, unga och äldre.

För att främja idrotten bör och kan Sveriges kommuner ha idrottspolitiska program, skapa allaktivitetsplaner och ha fritidsbanker, sportotek eller liknande där idrottsutrustning lånas ut kostnadsfritt.

Idrotten är också en fråga om samhällsplanering, och jag är glad över att statsrådet lyfter upp frågan om till exempel anläggningar. Jag tror att regeringen och kommunerna kan ta ett mycket stort ansvar när de planerar samhället för att ta fram ytor för idrott och rekreation.

När det gäller att få fram en spets i världsklass inom olika idrotter är jag övertygad om att den svenska modellen med en satsning på bredd och inkludering är den rätta. Om man ser till att så många som möjligt har möjlighet att ta del av allt det fina som idrotten kan innebära kommer vinsterna med att få fram världsstjärnor samtidigt som vi alla får del av ökad folkhälsa, bättre integration och social fostran.

Fru talman! Jag tolkar det som att statsrådet delar min uppfattning att sänkta trösklar till idrotten och satsning på bredd är en förutsättning för ökad spets och därmed ökad konkurrenskraft.

Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Om man tittar på regeringens och Sverigedemokraternas förslag till budget ser man att det inte är någon tvekan om att vi satsar på bredden. Det är satsningar på idrott i utsatta områden, på fritidskort och på bättre tillgång för äldre till idrott så att de på det sättet kan få bättre hälsa, större livskvalitet och mer välbefinnande också uppåt i åren. Idrott är faktiskt något man kan hålla på med hela livet. Jag tycker att det är bra och angelägna satsningar som regeringen vill göra.

Låt oss återkomma till om det finns något ytterligare vi kan göra för att stärka möjligheterna vad gäller konkurrenskraften för svensk idrott så att vi kan få fram de förebilder som spelar roll för att barnen och ungdomarna ska vilja fortsätta att satsa på sin idrott.

Jag delar Lars Isacssons syn att det utan en bra bredd är väldigt svårt att få en god elitverksamhet. Vi har i dag en situation där alltför få barn rör sig tillräckligt. Vi har sämre kondition men också sämre koordination än vad vi har haft tidigare, och där är det viktigt att se till att fysisk aktivitet skapas bland många. Där har vi mycket att göra.

Vi är också beredda att se över vad vi kan göra för att stärka konkurrenskraften i elitverksamheten i dag. Regeringen har till exempel intervererat i ett mål i EU-domstolen gällande hur man ska se på inhemskt fosterade spelare. Är idrotten en arbetsmarknad precis som andra, eller finns det särskilda villkor som bör få gälla för idrottsrörelsen och idrottsklubbar? Det tycker vi. Det är ett sätt att försöka värna svensk talangutveckling och våra ligors möjlighet att konkurrera med klubbar ute i Europa.

Man kan naturligtvis, vilket regeringen också är beredd att göra, inventera olika områden och se vad vi kan göra ytterligare. Det låter som att Lars Isacsson inte har jättemycket emot detta, men det återstår väl att se här i den sista debattomgången.

Anf. 22 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Statsrådet har helt rätt i att Lars Isacsson inte har något emot att vi höjer konkurrenskraften och ökar bredden. Jag tror att det är just ökad bredd det handlar om.

Däremot har jag vissa funderingar på vad regeringen och SD egentligen menar med att öka konkurrenskraften i fotbollens och ishockeyns högsta ligor. SHL måste väl ändå rankas som den bästa ligan i Europa. Är det regeringens mening att den ska gå förbi NHL i konkurrenskraft, eller vad är problemet? Varför lyfter ni upp detta som ett problem?

I förra veckan tog Svenska Ishockeyförbundet fram alla tiders femma vad gäller herrarnas Tre Kronor. Detta var deras moderklubbar: Järpens IF, Skogsbo SK, Kiruna AIF, Sollentuna HC, Modo och IK Graip. Jag vill också delge er moderklubbarna för startelvan i svenska fotbollslandslaget, damernas, öppningsmatch i sommarens EM: Grottorps IF, Enskede IK, Vaksala SK, Sölvesborg GOIF, Mjölby AI, Grantofta IF, Sundsvalls DFF, IFK Fjärås, Avesta AIK och Vimmerby IF.

Från de här klubbarna kommer spelare i världsklass i ishockey och fotboll. Om vi fortsätter att få fram fler av deras kvalitet kommer konkurrenskraften från allsvenskan och SHL öka.

Men, fru talman, de här atleterna kommer från olika ställen i hela landet, och nästan uteslutande från små föreningar med breddidrott. Det är föreningar där de har börjat med sina kompisar och med ideella ledare, och sedan har de slussats vidare till elitföreningar. Med detta vill jag säga att det bästa sättet att öka konkurrenskraften hos allsvenskan och SHL är att öka stödet för breddidrotten.

Jag tackar för möjligheten att ställa interpellationen och tackar för svaret.

Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag vill tacka Lars Isacsson för möjligheten att ytterligare en gång klargöra regeringens syn på 51-procentsregeln. Jag vill även lägga ut texten något om regeringens syn på breddidrott och elit.

Jag konstaterar av den lista som ledamoten Isacsson läste upp att både ledamoten och undertecknad har skäl att njuta lite extra när man hör detta. Det var både Avesta och Sollentuna.

(LARS ISACSSON (S): Och Skogsbo!)

Ja, Skogsbo fanns också på listan! Det är förstås helt underbart att vi har klubbar som förser oss med den här typen av underhållning och att det finns ideella ledare runt om i Sverige som bär upp detta. År efter år, dag ut och dag in, ägnar de delar av sin fritid åt att fostra inte bara spelare utan människor. De ger av sin tid och sin närvaro, och faktiskt också lite av sin kärlek, till de här grabbarna och tjejerna runt om i Sverige. Det är en oerhörd styrka för Sverige, och det är någonting fantastiskt och fenomenalt.

Regeringens uppfattning är att vi ska försöka stötta detta så gott vi kan. Vi ska ge förutsättningarna för både frihet och självständighet men också för att det ska finnas ett rimligt stöd från statens sida för att kunna göra detta på ett bra sätt. Där har vi inga åsiktsskillnader.

Lars Isacsson nämnde också frågan om VAR tidigare. Man kan ha många synpunkter på det, men jag tror att det är en fråga som man faktiskt ska lämna över till idrotten. Den ska själv besluta om sina regler och på vilket sätt de bäst kan övervakas till både spelares och publiks fromma.

Jag tackar så mycket för möjligheten att komma hit och prata om de här frågorna, som är väldigt viktiga för regeringen både när det gäller bredd och när det gäller vad vi kan göra för att stärka förutsättningarna för elitverksamhet i Sverige.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2022/23:24 om kulturskolan som en del av välfärdssamhället

Anf. 24 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Linus Sköld har frågat mig hur jag kommer att agera för att möjliggöra kulturskoleundervisning på skoltid. Linus Sköld har också frågat hur jag avser att agera för att säkerställa alla barns lika och jämlika tillgång till utövning av kultur.

Jag vill inledningsvis betona att den kommunala kulturskolan bedriver en betydelsefull verksamhet för barn och unga. I kulturskolan läggs en viktig grund för skapande och delaktighet. Den bidrar också till en återväxt av både konstnärer och kulturutövare.

Det är vanligt att kulturskolans undervisning sker i skolans lokaler. Det underlättar för skolor med många resande elever att ta del av undervisningen i nära anslutning till skoldagen. För att tydliggöra hur individuell undervisning för kulturskolans elever kan bedrivas under skoldagen har Statens kulturråd tillsammans med Skolverket publicerat ett informationsmaterial som reder ut vilka regler som gäller och hur ansvaret fördelas mellan skola och kulturskola.

Våren 2018 antog riksdagen nationella mål för statliga insatser till stöd för den kommunala kulturskolan. Kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga

Prot. 2022/23:24
22 november

Svar på
interpellationer

uttryckssätt ska främjas, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen – såklart med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar.

Staten har en rad pågående insatser för den kommunala kulturskolan. För att fler barn och unga ska ha möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet finns 100 miljoner kronor för ändamålet för 2023 till Statens kulturråd för fördelning av utvecklingsbidrag till kulturskolan. Bidraget syftar bland annat till att stimulera utvecklingen av kulturskolan genom att bredda och fördjupa dess utbud och undervisning för nya målgrupper.

Ett nationellt kulturskolecentrum vid Statens kulturråd inrättades 2018 med uppdrag att stödja den kommunala kulturskolan genom att bland annat fördela bidrag och identifiera både utvecklings- och utbildningsbehov. Satsningen på Kulturskoleklivet syftar till att möta bristen på utbildade pedagoger i kulturskolan.

Av de nationella kulturpolitiska målen framgår att barns och ungas rätt till kultur särskilt ska uppmärksammas. Utöver statens insatser för den kommunala kulturskolan finns satsningen Skapande skola, genom vilken barn och unga får ta del av konst och kultur i skolan och även ges möjlighet till eget skapande. Regeringen stöder också läsfrämjande insatser för barn och unga.

Den kommunala kulturskolan är betydelsefull för att barn och unga ska få ta del av och även ges möjlighet att utöva olika konstformer. Den är också en viktig mötesplats för barn och unga från olika delar av samhället, och den bidrar till att ge barn och unga en meningsfull fritid.

Anf. 25 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Tack, Parisa Liljestränd, för möjligheten att debattera en så viktig fråga som barns jämlika möjligheter att delta i kulturutövande!

Jag vill börja med att säga: Tack, kulturskolan! Som barn var jag en hopplöst falsksjungande gosse. Vägen därifrån till att bli en sådan som tar ton när det ska sjungas *Ja, må han leva!* har gått via kulturskolan. Jag blev för all del aldrig någon vidare duktig sångare. Jag fick aldrig något vidare bra gehör, men jag lärde mig att sjunga nog hjälpligt i ton för att det skulle öppna en hel värld av sammanhang som jag aldrig annars hade fått tillgång till – en värld av allsång och körsång.

Så tack, kulturskolan, för glädjen som det innebär att sjunga tillsammans! Tack, kulturskolan, för bildningen, både profan och sakral, som sången har gett mig! Tack, kulturskolan, för självkänslan det har gett att övervinna svårigheten och erövra ett nytt uttryckssätt!

Den glädje, bildning och självkänsla det kan ge att utöva kultur borde alla barn och unga ges jämlika möjligheter till. Därför borde alla barn ha jämlik tillgång till kulturskolans verksamhet.

Fru talman! För att detta inte bara ska handla om anekdoter ur mitt eget liv har jag beställt en rapport från riksdagens utredningstjänst för att klarlägga hur det står till med möjligheten att delta och vilka barn som faktiskt deltar i verksamheten. De senaste siffrorna är från 2020. Då var det 3 av landets 290 kommuner som inte alls hade någon kulturskola. Ett snabbt överslag ger vid handen att ungefär 3 000 barn och unga därför helt saknar möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet.

Kulturskolan är också i majoriteten av kommunerna avgiftsfinansierad. Avgifterna varierar stort. Bara 22 kommuner hade 2020 en helt avgiftsfri kulturskola. Den genomsnittliga avgiften detta år var 1 363 kronor. Också låga avgifter kan bli höga trösklar för socioekonomiskt utsatta eller familjer med små marginaler – köpa ny vinterjacka eller betala instrumenthyran, ha råd med julklappar eller betala deltagaravgiften? Avgiftsfinansieringen skapar ojämlik tillgång till kulturskolans viktiga verksamhet.

Fru talman! Omkring 175 000 barn, eller ungefär 10 procent av åldersgruppen 6–19 år, deltar i kulturskolans verksamhet. Ungefär 60 procent av dem är flickor. Över 80 procent av eleverna har minst en förälder med eftergymnasial utbildning. Elever med utländsk bakgrund är klart underrepresenterade. Sammanfattningsvis är det barn, oftare flickor än pojkar, med svensk etnisk bakgrund och akademiskt utbildade föräldrar som deltar i kulturskolan.

Vi socialdemokrater tycker att alla barn och unga ska ges möjlighet att delta i kulturskolan och att den därför ska ges förutsättningar att utvecklas långsiktigt och göras tillgänglig på jämlika villkor i hela landet. Det var också därför jag frågade kulturministern vad hon avser att göra för att säkerställa barns rika och jämlika tillgång till kultur.

Ministern har i dag avgett ett svar som jag skulle sammanfatta ungefär så här:

1. Ministern tycker att kulturskolan är viktig. Det är bra.
2. Ministern redogör för åtgärder som den förra regeringen har vidtagit.
3. Ministern avslutar med att poängtera att kulturskolan är viktig.

Det enda som syns som spår av Parisa Liljestrands egen politik för kulturskolan är beskedet om att halvera utvecklingsbidraget till kulturskolan.

Jag tänkte därför ge ministern ett nytt försök: Vad vill Parisa Liljestrand göra för att säkerställa barns jämlika tillgång till kulturskolan?

Anf. 26 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Tack, Linus Sköld, för en bra interpellation!

Alla människor har rätt till kultur och bildning. Våra kulturvanor skapas ofta redan i barndomen. Tillgången till musik, teater, bildkonst och konstnärlig gestaltning kan inte tas för given. Här har kulturskolan en otroligt viktig roll i att ge barn och unga möjlighet till kulturutövande. Kulturskolan måste vara tillgänglig på jämlika villkor i hela landet för alla barn oavsett bakgrund.

Den utveckling vi sett sedan 2019, där skolor av rädsla för nedslag från Skolinspektionen tar bort elevers möjligheter att delta i kulturskolans lektioner under ordinarie skoltid, får enorma konsekvenser för den kommunala kulturskolan, inte minst i lands- och glesbygd. Elever ute i byarna hemma i Hälsingland har inte möjlighet att åka in till centralorten på kvällstid. Det finns ingen tunnelbana. Det finns inte ens en buss alla gånger. Det är heller ingen självklarhet att alla barn har föräldrar som har möjlighet att skjutsa, i vissa fall åtta mil tur och retur. Då kan ni tänka er hur det ser ut i de delar av landet som är än mer glesbefolkade.

Utan den kommunala kulturskolans möjlighet att bedriva undervisning på dagtid stängs vissa elever ute från möjligheten att delta i kulturskolans verksamhet, för att inte tala om de ökade köerna när lektionstillfällena blir

färre. Det leder till ett kulturellt utanförskap och cementerar ytterligare det ojämlika deltagandet i kulturskolan.

Den här problematiken är i grunden ett väldigt praktiskt och verksamhetsnära bekymmer, där lösningen självklart ligger i att skolans och kulturskolans personal kan hitta lösningar utan att det går ut över elevernas kunskapsutveckling. Här är det dock tydligt att det behövs draghjälp och tydlighet från ministern och regeringen.

Jag möter kommunala kulturchefer som säger att man är orolig för om kulturskolan kommer att kunna finnas kvar om inte regeringen löser den här problematiken. Jag och Sveriges alla elever, föräldrar och lärare efterlyser alltså svar från regeringen och kulturministern om hur man skyndsamt tänker lösa denna situation, som är en realitet redan i dag i allt fler kommuner runt om i vårt land.

Kulturministern hänvisar i sitt interpellationssvar till de riktlinjer som Kulturrådet och Skolverket har tagit fram. Där går det att läsa: "Barn och unga får ta del av kulturskolans individuella undervisning under skoldagen om den ges i direkt anslutning till elevens skoldag, före eller efter skoldagen börjar och slutar. Kulturskoleundervisningen får också ske på håltimmar och längre raster."

Jag vill stanna upp vid detta ett ögonblick. Att elever över huvud taget är beroende av att få spela sitt instrument på skoltid och att detta i vissa fall i viss mån tar en liten del av ordinarie undervisningstid i anspråk beror ju på den problematik med långa avstånd och obefintlig kollektivtrafik som jag nämnde tidigare.

Här hänvisar kulturministern till att barnen kan spela på skolan före eller efter skoldagen. Då är min mycket konkreta fråga till ministern, och jag tror att landets 290 kommuner och 3 500 kulturskollärare är intresserade av svaret: Ska vi tolka ministerns svar som att regeringen nu avsätter riktade medel till utökad upphandling av skolskjutsar för kommunerna? För ministern kan väl inte mena att lösningen ligger i att samtliga elever från samma by ska åka tidigare till skolan eller stanna kvar längre på skolan för att någon elev från samma by spelar ett instrument? Hur ska vi tolka ministerns hänvisning till nämnda riktlinjer?

Min fråga är egentligen mycket enkel: Vilken lösning är det ministern förordar? Är det extra pengar till dubbla skolskjutsar, eller är det långa väntetider före eller efter skolan för de barn som inte spelar ett instrument?

Anf. 27 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Jag ska börja med den fråga Kristoffer Lindberg ställde alldeles nyss i talarstolen om hur man ska organisera sig vad gäller kulturskolan i förhållande till skolan och skoldagen för barn och unga. Mycket riktigt har det publicerats ett informationsmaterial som Kulturrådet har tagit fram tillsammans med Skolverket, vilket jag också tidigare nämnde. Tanken är att man via det ska få hjälp att reda ut regler och ansvarsfördelning mellan skolan och kulturskolan.

Det är också huvudmannen som bär ansvaret för att elever ska fullgöra sin skolgång. I det huvudmannansvaret ligger naturligtvis, vilket också finns beskrivet i informationsmaterialet, även att klara av att anpassa verksamheten, visa flexibilitet i förhållande till kulturskolan och kunna samarbeta om lösningar. Också där ligger ett stort ansvar på huvudammanivå.

Sedan ska vi komma ihåg att kulturskolan är en kommunal angelägenhet. Det är kommunala kulturskolor vi har. Till den allra största delen finansieras de också av kommunala medel. Förra året lades 2,7 miljarder kronor på kulturskolan via kommunerna. Det statliga stöd som har givits är oerhört viktigt för att kunna främja både bredd och spets vad gäller kulturskoleverksamhet. Men det är fortfarande ett statligt *stöd*; den största delen av finansieringen kommer från kommunerna själva.

Det är också kommunerna själva som i stor utsträckning måste få klura ut hur man vill jobba med denna fråga, och det ser naturligtvis olika ut i olika kommuner i landet. Där tror jag absolut att det måste vara en dialog mellan huvudmannen och kulturskolans verksamhet. Det måste också vara en dialog mellan kommunen och den plats där kulturskolans verksamhet bedrivs eller ska bedrivas för att kunna få till flexibla lösningar och kunna anpassa sig.

Detta börjar redan tidigt. Alla som har jobbat i skolan, vilket jag har gjort, vet att det handlar om att kulturskolan redan tidigt, alltså när man börjar titta på schemateknisk planering, finns med där för att man ska kunna möjliggöra för barn och unga att få en kulturskoleundervisning som fungerar resten av livet – och även i förhållande till resten av skolan, naturligtvis.

Fru talman! Jag ska också ägna en liten stund åt att svara på ledamoten Skölds fråga om hur jag och regeringen avser att arbeta med kulturskolan för att främja barns och ungas likvärdiga rätt till kultur.

Linus Sköld lyfter fram att regeringen har tilldelat kulturskolan 100 miljoner kronor. Jag tolkar det som att ledamoten tycker att det är för lite, eftersom ledamoten kommenterade att man tidigare har haft en högre nivå. I förhållande till det är jag stolt över att vi, trots det svåra ekonomiska läge som Sverige i dag befinner sig i, klarar av att gå tillbaka till den nivå för medel till kulturskolan som gavs redan 2019 av den dåvarande regeringen, det vill säga 100 miljoner kronor.

Anf. 28 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Som jag sa avslutningsvis i mitt förra inlägg är den halvering av utvecklingsbidraget, som regeringen har gått fram med, Parisa Liljestrands enda svar på hur hon ska jobba med att öka tillgängligheten till kulturskolan.

Jag misstänkte att Parisa Liljestrand i övrigt inte skulle svara på min fråga, vilket hon inte heller gjorde. Jag gjorde därför läxan åt Parisa Liljestrand. Jag kollade först i Tidöavtalet, eftersom det är grunden för regeringens politik. Sökordet kulturskola gav exakt noll resultat.

Jag gick vidare och kollade Parisa Liljestrands partis egna vallöften. På Moderaternas hemsida kan man, under rubriken ”Moderaterna vill prioritera barn och ungas möjlighet till kultur”, fortfarande läsa att ”Moderaterna vill att alla barn och unga ska få del av konst och kultur. De kommunala kulturskolorna spelar här en mycket viktig roll, där arbetet med att nå även barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden, bör utvecklas.” Det finns också en strecksats där det står att Moderaterna vill ”se till att kulturskolan prioriterar att nå fler barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden”. Detta är Moderaternas vallöfte inför valet 2022.

Den S-ledda regeringen införde 2016 utvecklingsbidraget till kulturskolorna. Ett av kriterierna för bidraget är att det får ges till kommuner som använder det till att genomföra satsningar för att stärka kulturskoleverksamhet i områden med socioekonomiska utmaningar eller i glesbygd. Så har det också blivit.

I regeringens egen budgetproposition, under rubriken ”Resultatredovisning”, står det: ”Ansökningarna har främst fokuserat på att nå nya målgrupper i exempelvis socioekonomiskt utsatta områden.” Statsbidraget har lett till att kulturskolan når nya målgrupper. Under 2021 fick 33 000 barn och elever möjlighet att utöva kultur inom ramen för kulturskolan. De skulle annars inte ha nåtts. Utvecklingsbidraget är alltså utformat för att leverera exakt det som Moderaterna har gått till val på, att kulturskolan ska prioritera att nå barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden.

Den högerkonservativa regeringen har dock gjort det till sitt signum att säga en sak före valet och en annan sak efter valet. Nu halverar Parisa Liljestrands bidraget som skulle leverera hennes eget vallöfte när det gäller kulturskolan. Men det är inte nog med det. Regeringen underfinansierar dessutom välfärden. Som Parisa Liljestrands påpekade är kulturskolan en kommunal angelägenhet. Risken är att den underfinansiering av välfärden som regeringen går fram med leder till neddragningar på kulturskolan i övrigt. De 2,7 miljarderna som Parisa Liljestrands nämnde lär minska. Det är ganska sannolikt när man underfinansierar välfärden på det sätt som regeringen gör.

Det finns ytterligare ett steg i den här raketten. I Dagens Nyheter i dag finns det en intervju med kulturministern. Det är inte nog med att hon där står fast vid att bidraget ska halveras; hon kan inte heller svara på om utvecklingsbidraget alls ska finnas kvar från 2024 och framåt.

Jag vill, precis som Kristoffer Lindberg, påpeka att många undrar. Vi pratar om hundratusentals barn och unga och deras familjer, tusentals lärare och ett gäng oppositionspolitiker. Vi vill veta om ministern tänker avskaffa utvecklingsbidraget helt.

Anf. 29 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Tack, kulturministern, för svaret!

Ja, det är ett huvudmannaansvar. Men det är tydligt att vi har en situation där Skolinspektionens föreläggande ställer till bekymmer för kulturskolan och skolhuvudmännen. Eftersom riktlinjerna som har nämnts uppenbarligen inte löser den problematik som framkommer i interpellationen undrar jag vad ministern tänker göra för att rädda kvar kulturskolan och möjligheten för alla elever att ta del av kulturskolans verksamhet. Det räcker inte att bara peka på kommunerna.

Att elever deltar i kulturskolans undervisning under skoldagen är en ordning som har fungerat väl i Sverige under många decennier. Det har varit en självklarhet. Ska vi tolka det som att det helt plötsligt är en stor katastrof för de tidigare generationerna att de har fått gå ifrån en lektion för att kunna spela sin fiol, tuba, fagott eller kontrabas, som jag spelade, på dagtid i skolan? Det har tagit en begränsad, liten del av ordinarie undervisning i anspråk.

Jag menar tvärtom, att det har varit till stor nytta både för den enskilda eleven och dennes utveckling och för Sveriges roll som en stark musikexportnation. Grunden för ett konstnärligt yrkesval läggs inte sällan i den kommunala kulturskolan. Det tror jag att vi är överens om. Den öppnar dörrar, och den vidgar vyer. Den lyfter människor, och den utvecklar.

Det kan också noteras att kulturskolans samhällsnytta diskuteras i Kulturskoleutredningens betänkande från 2016. Utredningen konstaterar att kultur alltmer kommit att betraktas som en nytta som ska ”stimulera kognitiv, personlig och social utveckling” och att det är en styrka att konstnärlig verksamhet kan ha den typen av positiva effekter.

Instämmer kulturministern i detta? Hur kommer ministern i så fall att agera nu för att lösa situationen som vi debatterar här i dag? Ministern är fortfarande svaret skyldig.

Anf. 30 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Jag blir lite förvånad över Linus Skölds inställning till budgeten. Linus Sköld borde vid det här laget veta att en budget läggs utifrån årsbasis, det vill säga att vi ger besked om vad som ska hända. Utvecklingsbidraget har sedan 2016 legat där med ett stopp vid 2024, om inte mer medel tillförs.

Precis som jag sa i Dagens Nyheter, som Linus Sköld uppenbarligen har tagit del av, kan jag i dag inte svara på om mer medel kommer att tillföras eller inte. Det handlar alltså inte om att vi säger nej till något ytterligare utvecklingsbidrag eller utvecklingsstöd till kulturskolan. Det får vi ta när vi har diskuterat budgeten i sin helhet inför kommande budget.

Kopplat till det vill jag återigen lyfta upp att det är en styrka att regeringen, trots det svåra ekonomiska läge som Sverige har, den lågkonjunktur som vi är på väg in i och den inflation som just nu gräver djupa hål i människors plånböcker, värnar kulturbudgeten. Det gör vi genom att satsa på barn och unga via bland annat utvecklingsbidraget till kulturskolan, som är ett komplement till den ordinarie finansieringen från kommunerna. De 100 miljoner kronorna är oerhört viktiga för att skapa delaktighet, bredd, spets och djup, som jag var inne på tidigare, och för att möjliggöra för nya målgrupper att nå kulturskolan. Det lyfte också Linus Sköld upp.

Vi ska även komma ihåg att kommunal kultur och kommunal musikskola i dag finns i 286 av 290 kommuner. Det är alltså 286 kommuner som i dag gör ett fantastiskt jobb med att ordna kulturskola för barn och unga.

Bland annat via utvecklingsbidraget och andra satsningar stöder och främjar staten kulturskolans verksamhet. Det sker bland annat via Kulturskolecentrum, som inrättades 2018, och via Kulturskoleklivet. De delarna avser den här regeringen naturligtvis att fortsätta med. Det är oerhört viktiga satsningar, inte bara för att göra det möjligt för fler barn och unga att ta del av kulturskolans verksamhet utan också för att se till att det finns kompetens som kan lära ut till barn och unga. Det är också viktigt.

Jag skulle vilja säga till ledamöterna Lindberg och Sköld att inför propositionen som lades fram 2018 gjordes en utredning. Man tittade på huruvida staten skulle ha ett större inflytande över kulturskolan, till och med om det skulle lagstadgas eller inte. Men det valde man bort. Det slogs fast att det inte var en bra idé.

Det är viktigt att kommunerna får fortsätta att vara huvudmän över kommunala kulturskolan och att bevara den kommunala självstyrelsen.

Det är viktigt att minnas att statens bidrag är viktigt, men det är också ett bidrag till en kommunal verksamhet.

Anf. 31 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Låt mig till att börja kommentera budgetering. Parisa Liljestrand deklarerar stolt att hon har skyddat kulturen i svåra tider. Jag skulle vilja säga att den här regeringen lägger mer än dubbelt så mycket på att sänka skatten för höginkomsttagare som de skjuter till i generella tillskott till välfärden. Samtidigt halverar de bidraget till kulturskolan. Att beskriva en halvering som en satsning är en härlig semantik.

Kulturskolans kompetensförsörjning är en fråga för en helt annan interpellationsdebatt. Det är komplicerad materia, och jag vill inte använda min sista minut här för att diskutera den.

Jag ska i stället sammanfatta. Alla kommuner erbjuder inte kulturskola. Avgifterna varierar och kan vara en hög tröskel för ekonomiskt utsatta familjer. Deltagandet är ojämnt, och kulturministern halverar eller fasar ut statsbidraget till kulturskolorna. Så mycket har vi lagt fast i dag.

De problem Kristoffer Lindberg har pekat på i dag är att omkring två tredjedelar av kulturskolorna bedriver undervisning inom ramen för den obligatoriska skolans undervisningstid, företrädesvis i kommuner där eleverna har lång resväg till skolan. I Gislaved, som var första fallet att få ett tillrättavisande av inspektionen, har deltagandet sjunkit och kompetensförsörjningen försvårats. Om ministern tänker fortsätta att låtsas som att problemet inte existerar eller inte är hennes riskerar kulturskolan att helt nedmonteras i samtliga glesbygdskommuner. Tillgången till kulturskolans verksamhet kommer att bli sämre också för de elever som har svag uppbackning hemifrån. Deltagandet riskerar alltså att bli ännu mer ojämnt än vad det redan är.

Om ministern menar allvar med sina upprepade påståenden om att kulturskolan är viktig tänker jag att hon behöver åka tillbaka till departementet och fundera över vad hon ska göra för att stärka den i stället för att montera ned den.

Anf. 32 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Vi kan dividera om budgeten och semantiken. Det vi inte kan dividera om är den S-budget som presenterades i dag, där Socialdemokraterna visserligen vill dubbla nivån på utvecklingsbidraget till kulturskolan till 200 miljoner kronor. Men det vi ska komma ihåg är att det Socialdemokraterna gör är att man höjer skatten för 1 miljon svenskar. Det tycker jag är oansvarigt när Sverige redan befinner sig i ett tufft läge. Det blir ännu tuffare för de familjer som redan har svårt och kämpar med ekonomin. Det tycker inte jag är rimligt.

De kulturpolitiska målen slår fast att barn och unga är en prioriterad målgrupp. Den kommunala kulturskolan är betydelsefull för att barn och unga ska få ta del av och också utöva olika konstformer. Det står jag fast vid. Kulturskolan är också en viktig mötesplats för barn och unga från olika delar av samhället, apropå att vi har diskuterat påverkan på socioekonomin. Kulturskolan är också viktig med tanke på en meningsfull fritid.

Statens insatser handlar om att stärka infrastrukturen för kulturskolan och skapa förutsättningar. Statens satsningar har också betydelse för en-

skilda barn och unga, för hela samhället och för försörjning av kulturskapare. Det är därför också kulturskolan är en bidragande faktor till att Sverige är en ledande musikexportnation.

Kulturskolan är viktig och är en prioritet för mig. Hur sedan ledamoten vill tolka det hela får ligga i betraktarens öga.

Fru talman! Jag slår fast att jag fortsätter att vara stolt över regeringens satsningar på kulturskolan. Utan att höja skatten för 1 miljon svenskar lägger vi ändå 100 miljoner kronor till kulturskolan.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2022/23:23 Riksrevisionens rapport om statens insatser mot invasiva främmande arter

EU-dokument

COM(2022) 461 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2019/1009 och (EU) nr 305/2011 vad gäller krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden

COM(2022) 462 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2000/14/EG, 2006/42/EG, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU och 2014/68/EU vad gäller krisförfaranden för bedömning av överensstämmelse, antagande av gemensamma specifikationer och marknadskontroll till följd av en krissituation på den inre marknaden

COM(2022) 571 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om datainsamling och datadelning avseende korttidsuthyrning av boende och om ändring av förordning (EU) 2018/1724

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 18 november

2022/23:40 Diskriminering i skolvalet

av *Linus Sköld* (S)

till statsrådet *Lotta Edholm* (L)

2022/23:41 Nya stambanor i järnvägssystemet

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

Prot. 2022/23:24
22 november

Svar på
interpellationer

Prot. 2022/23:24
22 november

2022/23:42 Centralisering av lärarutbildningen
av *Niklas Sigvardsson* (S)
till utbildningsminister Mats Persson (L)
2022/23:43 Levnadssätt som grund för lagföring
av *Anders Ygeman* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

den 21 november

2022/23:44 Irans plats i CSW
av *Alireza Akhondi* (C)
till utrikesminister Tobias Billström (M)
2022/23:45 Sveriges klimatmål och skogspolitik
av *Anna-Caren Säterberg* (S)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)
2022/23:46 Studier med omställningsstudiestöd
av *Mats Wiking* (S)
till utbildningsminister Mats Persson (L)
2022/23:47 Försörjningskravet för arbetskraftsinvandrare
av *Anders Ygeman* (S)
till statsrådet Maria Malmer Stenergard (M)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 november

2022/23:67 Vårbocksjakten i södra Sverige
av *Tomas Kronståhl* (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)
2022/23:68 Stärkt skydd för kulturutövare som är hbtq-plus
av *Daniel Vencu Velasquez Castro* (S)
till kulturminister Parisa Liljestränd (M)
2022/23:69 Fortsatt skattebefrielse för höginblandade biodrivmedel
av *Rickard Nordin* (C)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

den 21 november

2022/23:70 Lärarkrisen i norra Sverige
av *Linus Sköld* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)
2022/23:71 Erkännande av Israels kontroll över Golan
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)
2022/23:72 Tillbakadragande av erkännandet av Palestina som stat
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

§ 12 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Prot. 2022/23:24
22 november

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 23 november

2022/23:54 Global Deal

av *Aida Birinxhiku* (S)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 14.36.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Anmälan om faktapromemorior	2
§ 4 Ärenden för bordläggning	2
§ 5 Svar på interpellation 2022/23:6 om anonyma donationer till partierna	3
Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	3
Anf. 2 MÄRTA STENEVI (MP)	3
Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	4
Anf. 4 MÄRTA STENEVI (MP)	4
Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	5
Anf. 6 MÄRTA STENEVI (MP)	6
Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	7
§ 6 Svar på interpellation 2022/23:25 om visitationszoner och förtroendet för polisen	7
Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	7
Anf. 9 MATTIAS VEPSÅ (S)	8
Anf. 10 LARS ISACSSON (S)	9
Anf. 11 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	10
Anf. 12 MATTIAS VEPSÅ (S)	11
Anf. 13 LARS ISACSSON (S)	12
Anf. 14 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	12
Anf. 15 MATTIAS VEPSÅ (S)	13
Anf. 16 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
§ 7 Svar på interpellation 2022/23:28 om medlemsägda föreningar	14
Anf. 17 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	14
Anf. 18 LARS ISACSSON (S)	15
Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	16
Anf. 20 LARS ISACSSON (S)	17
Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	17
Anf. 22 LARS ISACSSON (S)	18
Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	18
§ 8 Svar på interpellation 2022/23:24 om kulturskolan som en del av välfärdssamhället	19
Anf. 24 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	19
Anf. 25 LINUS SKÖLD (S).....	20
Anf. 26 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	21
Anf. 27 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	22
Anf. 28 LINUS SKÖLD (S).....	23
Anf. 29 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	24
Anf. 30 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	25
Anf. 31 LINUS SKÖLD (S).....	26
Anf. 32 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	26
§ 9 Bordläggning	27
§ 10 Anmälan om interpellationer	27
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	28

§ 12 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	29	Prot. 2022/23:24
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 14.36.....	29	22 november
